

96462 - Babası Akika kurbanını kesmemişse, kendi Akika kurbanını kesebilir mi?

Soru

39 yaşında olan ve Kurban bayramında kurban kesmek isteyen bir kadına: İlk önce sen kendi Akika kurbanını kesmelisin. Çünkü baban senin Akika kurbanını kesmedi, dendi. Ayrıca kocası da çocukları için hiç Akika kurbanı kesmedi. Şimdi kadının bir kızı ve bir oğlu var. Bu kadının, hem kendisi, hem de çocukları için Akika kurbanlarını kesmeli midir? Yoksa çocukların babası mı Akika kurbanını kesmelidir? Bilindiği üzere kızı şu an onbeş, oğlu ise altı yaşındadır. Akika kurbanı farz veya vâcip midir? Yoksa çocuk ergenlik çağına erişince Akika kurbanı ondan düşer mi?

Detaylı cevap

Hamd,
yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Tercih

edilen görüşe göre Akika kurbanı müekked sünnettir. Nitekim (20018) nolu sorunun cevabında bu konunun açıklaması geçmişti.

Akika

kurbanına muhatap olan kişi, babadır. Anne veya çocuklardan Akika kurbanını kesmeleri istenmez.

Çocuğun

ergenlik çağına erişmesiyle Akika kurbanı düşmez (sâkıt olmaz). Eğer baba (maddi yönden) Akika

kurbanını kesmeye gücü yetiyorsa, çocukları için kesmediği Akika kurbanlarını kesmesi müstehaptır.

Eğer

bir baba, çocuğunun Akika kurbanını kesmemişse, çocuğun kendisinin Akika kurbanını kesmesi dînen meşrû mudur?

Bu meselede

âlimler arasında görüş ayrılığı bulunmaktadır. Görüldüğü kadarıyla bunu yapması meşrû ve müstehap sayılır.

İbn-i

Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

“Bir

çocuk için hiç Akika kurbanı kesilmemiş, ergenlik çağına eriştikten sonra mal kazanmaya başlamış olsa bile kendisine Akika kurbanı gerekmez.

İmam

Ahmed’e -Allah ona rahmet etsin- bu mesele sorulunca o şöyle demiştir:

- Akika

kurbanı, babanın üzerinedir. Yani çocuk, kendisi için Akika kurbanı kesmez. Çünkü sünnet; başkası hakkındadır (babasının üzerinedir).

Atâ ve

Hasan Basrî bu konuda şöyle demişlerdir:

- Kendisi

için Akika kurbanını kesebilir.Çünkü Akika kurbanı onun hakkında meşrûdur ve çocuk, Akikası sebebiyle rehindir. Bu sebeple kendisini bu rehinlikten kurtarması ona meşrûdur.

Bize

göre ise, Akika kurbanı, babası için meşrûdur.Yabancı bir kimse gibi, babadan başkası Akika kurbanını kesemez.

Tıpkı Fitır sadakasında olduğu gibi...”

(“el-Muğnâ”; c: 9, s: 364)

Büyük âlim

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- “Tuhfetu’l-Mevdûd fî Ahkâmi’l-Mevlûd” adlı kitabında şöyle demiştir:

“Ondokuzuncu

Bölüm: Anne ve babası, kendisinin Akika kurbanı kesmeyen kimse, ergenlik çağına erişince Akika kurbanını kesebilir mi?

el-Hallâl

dedi ki:

- Küçükken

kendisi için Akika kurbanı kesilmeyen kimsenin, büyükken kendi Akika kurbanını kesmesinin müstehap oluşu babı.

el-Hallâldaha sonra İsmail b. Saîd

eş-Şalinci’nin bazı meselelerini zikretmiş ve şöyle demiştir:

Ahmed’e:

Babası, Akika kurbanını kesmediğini oğluna haber veren

kimse hakkında soru sordum ve bu kimse kendisi için Akika kurbanı kesebilir mi? Dedim.

Ahmed bana
şöyle cevap verdi:

-Akika
kurbanı babanın üzerinedir.

el-Meymûnî'nin
meselelerinden birisi de şudur:

“Ebu
Abdullah’a (Ahmed’e) dedim ki:

- Bir
kimsenin Akika kurbanı kesilmemişse, büyümüş olduğu halde
Akika kurbanını kendisi kesebilir mi?

Ahmed,
büyüğün Akika kurbanı hakkında bir şeyler rivâyet
edildiği zikretti ve bunun zayıf olduğunu söyledi.

Ahmed’in,
küçükken Akika kurbanı kesilmeyen kimsenin büyüdüğünde kendi Akika
kurbanını kesmesinin güzel bir hareket gördüğünü
işittim.

Ahmed -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

“Bir kimse, kendi Akika kurbanını keserse, bunu çirkin
görmem.”

el-Meymûnî
devamla şöyle der:

-

Abdumelik başka bir yerde bana şunu haber verdi:

“Ebu

Abdullah’a (Ahmed’e) dedim ki:

Büyüdüğü zaman kendi akika kurbanını kesebilir mi?

Ahmed bana dedi ki:

- Büyük kimse hakkında bir şey işitmedim.

Ben dedim ki:

-Ama babasının imkanı yoktu, oğlu daha sonra zengin olunca bunu (Akika kurbanını) bırakmak istemedi ve kendi Akika kurbanını kesmek istedi.

Ahmed dedi ki:

- Bilmiyorum ve büyük hakkında bir şey işitmedim.

Ardından Ahmed bana dedi ki:

- Kim, bunu yaparsa (kendi Akika kurbanını keserse), güzel yapmış olur.İnsanlardan kimisi de bunu vâcip görmektedir.

Değerli âlim Abdulaziz b. Abdullah b. Baz -Allah ona rahmet etsin- bu sözü naklettikten sonra şöyle demiştir:

“Birinci görüş,

daha açıktır. O da şudur: Bir kimsenin kendi Akika kurbanını kesmesi müstehaptır.Çünkü Akika kurbanı müekked sünnettir.Kimin babası bu sünneti terk etmişse, gücü yettiği takdirde babasının yerine bu sünneti yerine getirmesi

meşrûdur.Çünkü bu konudaki hadisler geneldir. Bu hadislerden bazıları şunlardır:

Rasûlullah

-sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

{
كُلُّ غُلَامٍ مَرْتَهَنٌ بِعَقِيْقَتِهِ، تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُحَلَّقُ
(. وَيُسَمَّى)}

[رواه أحمد وأصحاب السنن]

“Yeni

doğan her çocuk, akikası karşılığında

rehindir (Akikası kesilmeden

ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaath etmekten men

edilir). Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir, (aynı

günde) başı tıraş edilir ve kendisine isim

verilir.” (Ahmed ve Sünen sahipleri, Semura b. Cundub’dan sahih bir isnadla rivâyet etmişlerdir.)

Yine bu hadislerden birisi de şudur:

Ümmü Kürz’den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadiste o, Rasûlullah

-sallallahu aleyhi ve sellem-’e Akika hakkında sormuş, bunun üzerine

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

{
عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ، وَعَنِ الْأُنْثَىٰ وَاحِدَةٌ، وَلَا يَصْرُكُكُمْ
ذُكْرَانًا كُنَّ أُمَّ إِنْثَاءً. } [رواه الترمذي وقال: هذا حديث

حسن صحيح

]]

“Doğan erkek çocuğu için iki koyun, kız

çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi

olması size bir zararı yoktur

(fark

etmez).” (Tirmizî;

hadis no: 1516.Tirmizî; “hadis, hasen sahihtir,” demiştir.

Nesâî; hadis no: 4217)

Tirmizî

bu hadise benzer Âişe’den -Allah

ondan râzı olsun- rivâyet olunan şu hadisi rivâyet etmiştir.

Âişe’den -Allah

ondan râzı olsun-, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-’i

şöyle derken işittim, demiştir:

عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةٌ. [رواه الترمذي وقال: حسن صحيح]
[وابن ماجه وصححه الألباني في صحيح الترمذي]

“Doğan erkek

çocuğu için birbirine denk iki koyun, kız çocuğu için ise bir

koyun kesilir.” (Tirmizî;

hadis no: 1513.Tirmizî; “hadis, hasen sahihtir,” demiştir. İbn-i

Mâce; hadis no: 3163. Elbânî; “Sahih-i Tirmizî”; hadis no: 1221)

Bu hadis,

sadece babaya yönelik değildir. Dolayısıyla evlat, anne ve yakın

akrabalarından başka kimselere de yöneliktir.” (Abdulaziz

b. Baz; “Mecmû’u Fetâvâ”; c: 26, s: 266)

Buna

göre soru soran bacımıza deriz ki:

-Kendinizin

veya -babaları Akika kurbanlarını kesmemişse-

çocuklarınızın Akika kurbanlarını kesebilirsiniz.

İkincisi:

Kurban

bayramında kesilen kurban müekked sünnettir. Hem erkek, hem de kadın için meşrûdur. Bir erkek bu kurbanı kestiği zaman hem kendisi, hem de âilesinin yerine geçer. Aynı şekilde bir kadın, bu kurbanı kestiğinde hem kendisi, hem de âilesinin yerine geçer.

Bu

kadın, kurbanları kocası ister kesmiş olsun veya olmasın, kendi kurbanlarını kesebilir. Bu kadın Kurban bayramında kurbanını keserse, bu kurban, Akika kurbanının yerine de geçer.

Büyük âlim

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

“Onsekizinci

Bölüm: Akika kurbanı ile Kurban bayramında kesilen kurbanın biraraya gelmesi halindeki hüküm

el-Hallâl dedi ki:

- Kurban

bayramında kesilen kurbanın, (aynı güne denk geldiği zaman) Akika kurbanının yerine geçeceği babı:

Abdumelik

el-Meymûnî bize haber verdiğine göre o Ebu Abdullah’a şöyle demiştir:

- Bir

kimse, (aynı güne denk geldiği için) çocuğun Akika kurbanının yerine Kurban bayramında kesilen kurbanı kesmesi câiz midir?

Ahmed

dedi ki:

-

Bilmiyorum. Sonra dedi ki:

- Birden

fazla kimse böyle diyor.

Ben dedim

ki:

- Bu

kimseler tâbiînden midir?

Ahmed:

- Evet,

dedi.

Abdumelik

başka bir yerde bana şunu haber verdi:

Ahmed

şunu zikretti:

- Tabîinden

bazıları şöyle dediler:

- Eğer

Kurban bayramında kurbanını keserse, bu kurban, Akika kurbanının yerine de geçer.

İsmet

b. İsam bize haber verdiğiğine göre, Hanbel, Ebu Abdullah'ın şöyle dediğini nakletmiştir:

-Kurban

bayramında kesilen kurbanın (aynı güne denk gelirse), Akika kurbanını kesmemiş olanın, Allah Teâlâ'dan Akika kurbanının da yerine geçmesini ümit ederim.

İsmet

b. İsam başka bir yerde bize şöyle haber verdiğiğine göre, Hanbel, Ebu Abdullah'ın şöyle dediğini nakletmiştir:

-

Eğer Kurban bayramında kurbanını keserse, bu, onun için Akika kurbanının da yerine geçer.Devamla dedi ki:

- Ebu

Abdullah'ı bir kurbanlık satın aldıktan sonra onu, hem kendisi, hem de âilesi için kurban olarak keserken gördüm. O sıralarda oğlu Abdullah henüz küçük çocuktü. Ahmed, bununla hem Akika kurbanını, hem de Kurban baramında kesilen kurban niyetine satın almıştı. Kurbanı kestikten sonra etini taksim etti ve ondan da yedi." ("Tuhfetu'l-Mevdûd fî Ahkâmi'l-Mevlûd")

Bu konuda ([38197](#))

ve ([20018](#)) nolu soruların cevaplarına bakabilirsiniz.

Allah Teâlâ
en iyi bilendir.